

Fakta

om skabb

Sanering for skabb er et sikkert og kostnadseffektivt tiltak som fremmer grisens velferd.

Hva er skabb ?

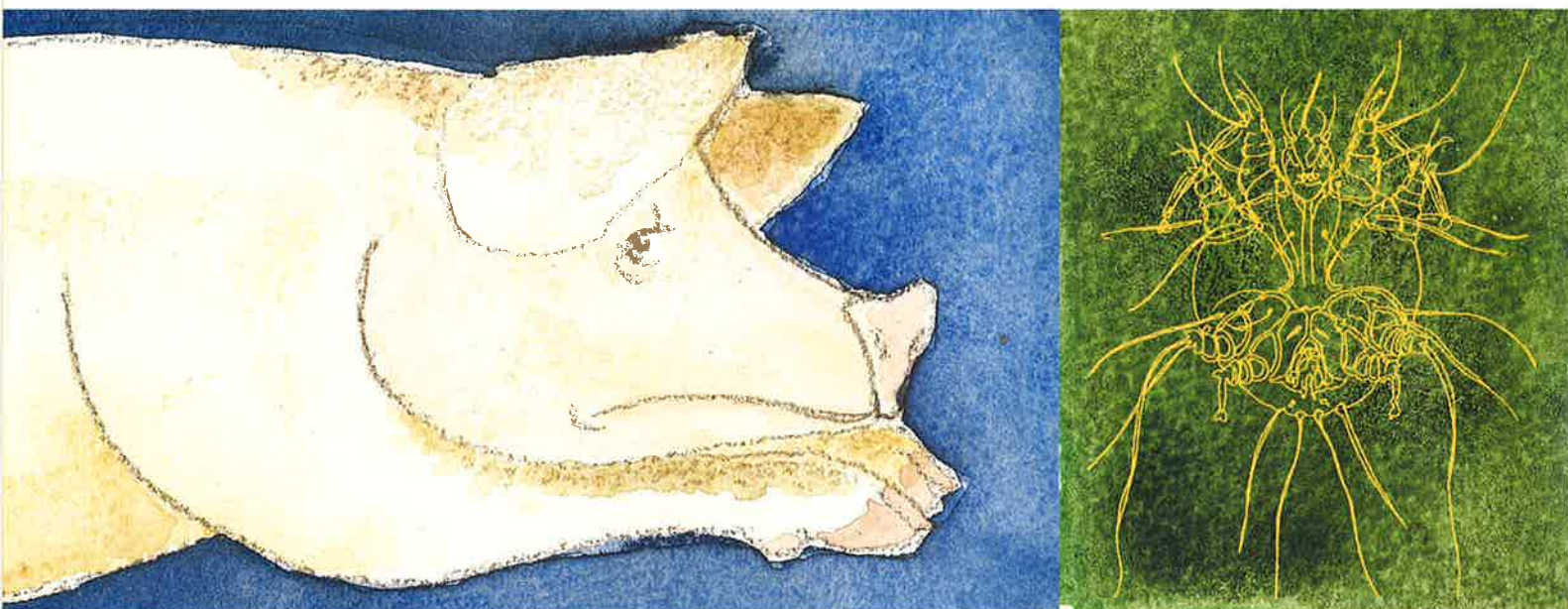
Skabb forårsakes av midden *Sarcoptes scabiei* som borer ganger i øvre deler av grisenes hud hvor hunnene legger egg. Utviklingen fra egg til kjønnsmoden midd tar 10 - 21 dager. Skabbmidden overlever kun unntaksvis mer enn 1 - 2 uker utenfor grisen.

Hvordan ser du at grisen har skabb ?

Det mest karakteristiske symptomet på skabb hos gris er intens kløe og hudforandringer. Hos unge griser ses spredte, røde flekker i huden, særlig på sidene og langs ryggen. Gradvis utvikles tykke, gråsvarte skorper, spesielt nedover beina, på nakken og bogene. Hos eldre dyr som har hatt skabb i lang tid, kan skorpen bli flere millimeter tykke. Inne i ørene blir det et mørkt belegg. Skabb finnes i de fleste grisebesetninger som ikke har sanert.

Hvordan spres skabb ?

Skabb smitter først og fremst ved direkte kontakt mellom griser f eks i forbindelse med innkjøp av avlsdyr eller smågriser. Midden kan også spres indirekte via forurensete transportmidler, redskaper, klær, hunder eller katter.

Hvordan innvirker skabb på produksjonen ?

Ubehandlet skabb hos slaktegris kan resultere i opp til 10 % redusert tilvekst og tilsvarende økt fôrforbruk. Skabb kan også gi økte problemer med halebiting. I smågrisproduksjon kan skabb gi økt spedgrisdødelighet på grunn av at purker med skabb er mer urolige og ligger ihjel flere griser. Smågriser som er sterkt angrepet av skabb blir generelt svekket og mer mottakelige for andre infeksjoner.

Hva er sanering ?

Ved sanering fjernes skabbmidden fra besetningen ved hjelp av medikamenter. Det finnes flere medikamenter som gitt i riktig mengde og på riktig måte, effektivt dreper de skabbmiddene som befinner seg på grisene. Ved å følge ett av de anbefalte oppleggene for medisinerer, er muligheten for å bli kvitt skabben meget god. For en besetning med 20 - 25 årspurker i kombinert produksjon koster selve medisineringen 2 000 - 7 000 kroner avhengig av hvor mange dyr som er med på saneringen og hvilken saneringsmetode som velges. Utgiftene til skabbsanering tjenes inn igjen i løpet ett til to år.

Gode grunner til å sanere for skabb

- Skabbsanering gir:
 - roligere og triveligere griser, dvs god dyrevelferd
 - bedre produksjonsresultater både i smågris- og slaktegrisproduksjon
 - mindre bruk av medisiner til forebyggende behandling
 - mindre arbeid med forebyggende behandling
 - mulighet for 10 - 14 % bedre betalt ved salg av smågris
- Ved enkle smitteforebyggende tiltak er det lett å unngå at grisene på nytt smittes med skabb
- Alle avlsbesetninger leverer skabbfrie avlsdyr

Viktige momenter for å oppnå vellykket sanering for skabb

- Alle griser i besetningen behandles med et effektivt skabbmiddel etter anbefalt metode
- På grunn av lang tilbakeholdelsestid for slakt bør en unngå å behandle slaktegriser over 60 kg
- Ved å legge saneringen til en periode med lite smågris og slaktegris, senkes kostnadene og sannsynligheten for vellykket sanering øker
- Alternativt kan smågriser og/eller slaktegriser selges eller flyttes til midlertidige lokaler
- Skabbsanering kan gjøres hele året, men den er enklest å gjennomføre om sommeren
- Gjør avtaler som sikrer at eventuelle innkjøp av gris skjer fra skabbfrie besetninger og med skabbfri transport
- Etabler smittebeskyttelse for persontrafikk og ved inn- og utlasting av griser

Slik sanerer du for skabb

Vurder besetningen ca 14 dager før selve saneringen. Griser som er sterkt angrepne av skabb slaktes eller behandles en gang ekstra.

Følgende medikamenter og behandlingsopplegg er aktuelle i Norge:

Ivomec injeksjon

- Alle griser behandles med **Ivomec injeksjon 2 ganger med 14 dagers mellomrom**
 - Griser som blir født mellom dag 0 og dag 7, behandles på dag 7 og 14
 - Tilbakeholdelsestiden for slakt er 28 dager fra siste behandling
- Dette er en svært sikker saneringsmetode som med vellykket resultat er prøvd i et stort antall besetninger.

Dectomax injeksjon

- Alle griser behandles med **Dectomax injeksjon 2 ganger med 14 dagers mellomrom**
 - Griser som blir født mellom dag 0 og dag 7, behandles på dag 7 og 14
 - Tilbakeholdelsestiden for slakt er **49 dager** fra siste behandling
- Dette er en svært sikker metode for sanering av skabb. Teoretisk skal også kun 1 injeksjon med Dectomax til samtlige griser være godt nok til å sanere en besetning for skabb. Sikkerheten ved en gangs injeksjon er per januar 1999 lite dokumentert.

Sebacil pour on

- Alle griser over 30 kg behandles med **Sebacil pour on 3 ganger med en ukes mellomrom**
 - Griser under 30 kg behandles med Ivomec eller Dectomax injeksjon 2 ganger med 14 dagers mellomrom
 - Griser som blir født mellom dag 0 og dag 7, behandles på dag 7 og 14
 - Tilbakeholdelsestiden for slakt er 28 dager fra siste behandling
- Sanering med Sebacil er gjennomført med vellykket resultat i en del besetninger. Denne metoden er rimeligere enn sanering med Ivomec eller Dectomax, men den vurderes som noe mer usikker.

Vask og desinfeksjon

Det er etter hvert godt dokumentert at et vellykket saneringsresultat strengt tatt ikke er avhengig av vask og desinfeksjon av omgivelsene. Vi anbefaler likevel at saneringen legges til et tidspunkt hvor det er naturlig å foreta grundig rengjøring av grisehuset.

Saner nå !

- Sanering for skabb er god økonomi for deg og gir økt velferd for grisen.
- Ta kontakt med din veterinær eller Helsetjenesten ved ditt slakteri for å få hjelp til planlegging og gjennomføring av skabbsanering i din besetning.
- Vurder om det samtidig kan være aktuelt å sanere for svinedysenteri og/eller smittsom grisehoste .

All gris fri for skabb innen utgangen av år 2000 !

